

Анотація навчальної дисципліни

МОВНА НОРМА : ІСТОРИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ

Мовна норма : історичний та прикладний аспекти – дисципліна, що поглиблено досліджує мову як виразник ментальності етносу, засіб творчого освоєння світу і знаряддя якнайповнішого самовираження особистості; розкриває норми літературної мови в їх конкретно-історичному вияві; визначає і вмотивовує мовленнєву діяльність з нормативних позицій.

Мета вивчення навчальної дисципліни: розкрити еволюцію основних мовних норм; з'ясувати позамовні причини спотворення української мовної норми впродовж ХХ ст.; згармонізувати дотримання мовних норм у повсякденній мовній практиці; удосконалити й систематизувати мовну освіту майбутніх фахівців, виробивши у них стійку мовнокомунікативну компетенцію; сформувати усвідомлену висококультурну національно-мовну особистість.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: українська мова за професійним спрямуванням, риторика.

Заплановані результати навчання:

знання

- історії розвитку й основних напрямків сучасних лінгвістичних досліджень щодо нормування літературної мови;
- комунікативних особливостей літературної мови відповідно до умов і завдань комунікації;
- техніки усного та писемного мовлення;
- особливостей національного мовного етикету і культури мовної поведінки особистості;
- шляхів формування усвідомленої висококультурної національно-мовної особистості;
- методики пропагування норм української літературної мови.

уміння

- комплексно послуговуватися нормами української літературної мови;
- ефективно застосовувати комунікативні властивості літературної мови у процесі формулювання одиниць комунікації;
- усвідомлювати особливості національного мовного етикету і культури мовної поведінки особистості;
- пропагувати засвоєння норм української літературної мови та неприйняття спотвореної мови або суржику.

навички

- застосовувати різноаспектні мовні засоби в усній і писемній мові з урахуванням умов і завдань комунікації;
- продукувати різноманітні мовні факти відповідно до вимог жанрово-ситуаційних різновидів певного стилю;
- здійснювати комунікацію, віддзеркалюючи з мовою відповідний психокультурний контекст.

інші компетентності

- поглиблено пізнати мову як виразника ментальності етносу, засобу творчого освоєння світу і знаряддя якнайповнішого самовираження особистості;
- усвідомлювати зв'язок мова – культура – етнос.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Змістово-мовленнєві норми мовної культури

1. Мова як найважливіший чинник самоідентифікації. Феномен літературної мови.
2. Культура мови: напрями й аспекти дослідження.
3. Поняття “норми” у її співвідношенні з поняттями “система мови” та “мовна практика”.
4. Динаміка лексичної норми. Лексичні багатинки сучасного мовленнєвого узусу.
5. Фонетико-акцентуаційна синергетика української мови.
6. Просторова й часова глибина словотвірної інтерференції. Джерела сучасного словотворення.
7. Мовно-виразові можливості морфологічної норми.
8. Варіантність граматичної форми.
9. Національні принципи творення синтаксичних нормативних словосполук, зворотів, речень.
10. Правописний плюралізм незалежної України: переваги і загрози.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік.

Викладацький склад: Шеремета Н.П. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : Навчальний посібник / Н.Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – 430 с.
2. Історія українського правопису (XVI – XX ст.): Хрестоматія / Упор. В.В. Німчук, Н.В. Пуряєва. – К. : Наукова думка, 2004. – 583 с.
3. Коць Т.А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі : монографія / Т.А. Коць. — К. : Логос, 2010. – 304 с.
4. Літературна норма і мовна практика : [монографія] / [Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Коць Т.А. та ін.] ; за ред. С.Я.Єрмоленко. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. – 320 с.
5. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: Навчальний посібник / Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
6. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К. : Наукова думка, 1976. – 276 с.
7. Русанівський В.М. Історія української літературної мови : Підручник / В.М.Русанівський. – К. : АртЕк, 2001. – 392 с.
8. Фаріон І.Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (Науково-навчальне видання): [монографія] / І.Д.Фаріон. – Вид. 2-ге, доп. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 336 с.
9. Фаріон І. Правопис – корсет мови? (Український правопис як культурно-історичний вибір) / І.Д.Фаріон. – 2. вид., випр. і доп. – Л. : Свічадо, 2005. – 120 с.
10. Шеремета Н.П. Культура української мови : Навчальний посібник / Н.П.Шеремета. – Кам’янець-Подільський, 2012. – 256 с.

Завідувач кафедри

Л.М.Марчук